

Titel	Studieguide for bachelor i psykologi Modul B07 - Klinisk psykologi 1, inkl. metode 6 Module B07 – Abnormal Psychology 1, including Methods 6
Modul-bestyrer	Mette Elmose Andersen & Maj Hansen
Studieadm. koordinator	Uddannelsessekretær Charlotte Dickmeiss
Dato	05-01-2018

Indhold:

1.	Om studieguiden	2
	Formålet med denne studieguide	2
	Opbygningen af denne studieguide	2
2.	Om modulet.....	2
	Modulbestyrer	2
	Studieadministrativ koordinator.....	2
	Underviserne	2
	Modulets varighed.....	3
	Forudsætning.....	3
	Formål	3
	Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål.....	3
3.	Studieordningens mål for modulet.....	3
	Fagspecifikke målbeskrivelser	3
	Generelle målbeskrivelser	4
4.	Undervisningsaktiviteter.....	4
5.	Ugeplan.....	4
	Moduluge 1 (uge 5)	5
	Moduluge 2 (uge 6)	6
	Moduluge 3 (uge 7)	8
	Moduluge 4 (uge 8)	9
	Moduluge 5 (uge 9)	10
	Moduluge 6 (uge 10).....	11
	Moduluge 7 (uge 11).....	11
6.	Prøven.....	12
7.	Omprøve	13
8.	Litteratur	13
9.	Evaluering af modulet	17
	Appendiks 1 særlige oplysninger om bogkøb.....	17

1. Om studieguiden

Formålet med denne studieguide

Studieguiden er dit ”orienteringskort” til din uddannelse – dvs. den beskriver, hvor du starter (hvilke forudsætninger, du forventes at have), hvilken rute du skal følge (undervisning og opgaver undervejs), og hvad målet er (hvad skal du kunne til prøven). Studieguiden hjælper dig også til at finde det rette ”udstyr” (anbefaler litteratur og andre læringsressourcer). Endelig indeholder den alle de praktiske oplysninger, du har brug for.

Opbygningen af denne studieguide

Studieguiden beskriver dine aktiviteter på ugebasis.

For hver uge angives

1. Ugens forelæsninger med en kort angivelse af emnet mm.
2. Ugens hold- og/eller gruppetime med angivelse af om der er ekstra materiale på e-learn.
3. Litteratur til undervisning
4. Hjemmeopgaver til de enkelte aktiviteter

2. Om modulet

Modulbestyrer

Mette Elmose Andersen, Institut for Psykologi, E-mail: melandersen@health.sdu.dk

Maj Hansen, Institut for Psykologi, E-mail: mhansen@health.sdu.dk

Studieadministrativ koordinator

Charlotte Dickmeiss,

Telefon: 6550 3432

E-mail: cdickmeiss@health.sdu.dk

Underviserne

I dette modul vil du møde følgende undervisere:

Adjunkt Mette Elmose Andersen, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Adjunkt Maj Hansen, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Lektor Mia Beck Lichtenstein, Ph.d., Institut for Psykologi, Syddansk Universitet. Klinisk psykolog og forskningskoordinator i Telepsykiatrisk Center, Psykiatrien i Region Syddanmark

Adjunkt Nina Beck Hansen, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet. Arbejds- og Miljømedicinsk Klinik, OÜH.

Adjunkt Kirstine A. Davidsen, Ph.d. Institut for Psykologi, Syddansk Universitet. Klinisk psykolog, Børne- og Ungdomspsykiatri Odense.

Post doc., Dorte M. Christiansen, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Ph.d. studerende Barbara van Veen, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Ph.d. studerende Áine Travers, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Ph.d. studerende, Tracey McDonagh, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Ph.d. studerende, Natalie Flanagan, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Ph.d. studerende, Trina Tamrakar, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet.

Post doc. Sengül Sari, ph.d. stud, Institut for Psykologi SDU/Forskningsenhed for klinisk alkoholforskning.

Ekstern lektor Henriette Rønhof Sloth, psykolog og specialist i psykoterapi.

Ekstern lektor Christian A. Stewart-Ferrer, psykolog, cand.mag., Dip.Ed. Specialist og supervisor i psykoterapi og i klinisk børnepsykologi. Privat praksis – ”Tidens Psykologer” (Odense).

Ekstern lektor Torben Bæk Klein, Institut for Psykologi, Syddansk Universitet, Cand. Psych., klinisk Sexolog.

Øvrige forelæsere:

Mimi Yung Mehlsen, lektor, EPoS, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.

Modulets varighed

Modulet begynder i uge 5 og slutter i uge 11. Eksamens findes sted i uge 12.

Forudsætning

Den statistiske undervisning på B07 kan ses som en naturlig forlængelse af statistisk dataanalyse på B05. Det forventes derfor, at studerende selv er opdateret i forhold til brug af SPSS herunder basale teknikker i SPSS, deskriptiv statistik, t-tests, korrelationsanalyse og chi²-test (tilgennet på B05). Disse teknikker og analyser ligger til grund for den mere avancerede statistik undervisning på dette modul.

Formål

Modulet har til formål at give studerende viden om og forståelse for grundlæggende begreber, teorier og forskning, der forklarer fænomener relateret til klinisk psykologi. På modulet fokuseres overvejende på, at de studerende tilegner sig viden om forskellige former for psykiske lidelser hos børn, unge og voksne; herunder i særlig grad generelle karakteristika, diagnostisk afgrænsning, epidemiologi, udvikling og ætiologi samt den bagvedliggende evidens herfor.

I modulet skal de studerende endvidere erhverve en udvidet forståelse for statistisk dataanalyse, der typisk anvendes i den kvantitative forskningsmetodik. Dette er eksemplificeret med klinisk psykologiske emner.

Modulets genstandsområder/indhold/læringsmål

Modulet er det første af de to ”klinisk psykologi” moduler på uddannelsen. På klinisk psykologi 1 (bachelor, B07) fokuseres der på den mere teoretiske del af den klinisk psykologi, mens der på klinisk psykologi 2 (kandidat, K01) fokuseres mere på den anvendte del af klinisk psykologi. Det vil sige, at genstandsområdet for B07 er de psykiske lidelsers historik, diagnosekriterier, epidemiologi (prævalens, forløb, outcome etc.), risikofaktorer og beskyttende faktorer, den teoretiske forståelse og teoretiske modeller (o. lign.). Modulet danner desuden den sidste del af det kvantitative metode spor, hvor der arbejdes med behandling og analyse af forskellig data indenfor klinisk psykologi inklusiv udførsel og fortolkning af disse.

3. Studieordningens mål for modulet

Fagspecifikke målbeskrivelser

Der henvises til studieordningens §4, stk. 7, Uddannelsens moduler (PSY B07 inkl. M6) for en uddybning af de fagspecifikke målbeskrivelser for dette modul.

Generelle målbeskrivelser

Der henvises til studieordningens Kapitel 2, §6, Kompetenceprofil for en uddybning af de generelle målbeskrivelser for bacheloruddannelsen i psykologi.

4. Undervisningsaktiviteter

Undervisningstype:	Lektioner:
Kliniske forelæsninger	17 (7 X 4, 9 x 3, 1 x 5) = 60
Statistisk forelæsning	4 (2 x 3, 1 x 2 lektioner + 1 x 1 lektion) = 9
Statistisk øvelsestime	1 x 3, 3 x 2 lektioner = 9
Total:	78

Kliniske forelæsninger

De kliniske forelæsninger er 3 eller 4 lektioner, mens en enkelt er på 5 lektioner. Her gives en introduktion til klinisk psykologi og til en række psykiske lidelser (både børne-, ungdoms- og voksenområdet). Ved forelæsningerne præsenteres diagnostiske kriterier, epidemiologi, ætiologi, prognose mv. Der gives i alt 17 forelæsninger.

Statistiske forelæsninger og statistiske øvelsestimer

De statistiske forelæsninger er á 2-3 lektioner. Hver forelæsning introducerer en eller flere statistiske analyser, samt hvordan disse kan anvendes i klinisk forskning og hvordan disse udføres i SPSS. Forelæsningerne suppleres med efterfølgende øvelsestimer.

Der er i alt 4 forelæsninger, som kan ses som en naturlig forlængelse af B05 statistisk data-analyse. Øvelsestimerne er i alt 1 gang á 3 lektioner og tre gange á 2 lektioner.

5. Ugeplan

Nedenfor følger aktuelle oversigt over modulets undervisning. Oplysningerne omkring lokale-nummer og tidspunkter, samt eventuelle ændringer i undervisningsplanen kan findes i Mitskema. Ændringer annonceres i [Mitskema](#):

Datoer og tidspunkter i tabellen er derfor kun vejledende.

Uge	Dato	Tids-punkt	Type aktivitet	Indhold	Underviser
5	Tirs d. 30.01	9.15-12	Statistisk forelæsning	Indledning, multiple regression	Maj Hansen
	Tirs d. 30.01	12.15-18	Statistisk øvelses-time	Øvelsestime i statistik – Multiple regression	Nina Beck Hansen
	Ons d. 31.01	13.15-16	Klinisk forelæsning	Introduktion, abnormalitet og diagnostik.	Mette Elmose
	Tors d. 1.02	10.15-14	Klinisk forelæsning	Klinisk psykologisk forskning	Tracey McDonagh, Áine Travers & Dorte Christiansen
6	Man 5. 02	9.15-13	Klinisk forelæsning	Tilknytnings- og adfærdsforstyrrelser	Kirstine Davidsen
	Tirs d. 6. 02	9.15-12	Statistisk forelæsning	Logistisk regression	Maj Hansen
	Tirs d. 6. 02	12.15-16	Statistisk øvelses-time	Øvelsestime i statistik – logistisk regression	Nina Beck Hansen
	Tors d. 8. 02	9.15-13	Klinisk forelæsning	Autisme	Mette Elmose

7	Man d. 12. 02	12.15-15	Klinisk forelæsning	Depression	Barbara van Veen
	Tirs d. 13.02	10.15-12	Statistisk forelæsning	One way analysis of variance	Maj Hansen
	Tors d. 15.02	12.15-16	Klinisk forelæsning	ADHD	Christian Stewart-Ferrer
8	Man d. 19. 02 12.15-16	Statistisk øvelses-time	One-way analysis of variance	Nina Beck Hansen	
	Tirs d. 20.02	13.15-14	Statistisk forelæsning	Statistik forelæsning - opsamling	Maj Hansen
	Tirs d. 20.02 14.15-18	Statistisk øvelses-time	Opsamling øvelsestimer	Nina Beck Hansen	
	Ons d. 21.02	9.15-12	Klinisk forelæsning	Schizophrenia and psychotic disorders	Tracey McDonagh & Áine Travers
	Tors d. 22.02	12.15-16	Klinisk forelæsning	Spiseforstyrrelser	Mia B. Lichtenstein
9	Tirs d. 27.02	9.15-12	Klinisk forelæsning	Misbrugs (og impulsforstyrrelser)	Sengül Sari
	Ons d. 28.02	10.15-15	Klinisk forelæsning	SKRIVEDAG	Mette Elmose & Maj Hansen
	Tors d. 01.03	12.15-16	Klinisk forelæsning	Personlighedsforstyrrelser	Henriette Rønhoff
10	Tirs d. 6.03 14.15-17	Klinisk forelæsning	Sexologiske lidelser	Torben B. Klein	
	Ons d. 7.03 11.15-14	Klinisk forelæsning	Angstlidelser	Barbara van Veen	
	Tors d. 8.03	12.15-15	Klinisk forelæsning	Gerontopsiatri/demens	Mimi Y. Mehlsen
11	Tirs d. 13.03 10.15-13	Klinisk forelæsning	PTSD og traumarelaterede lidelser	Maj Hansen	
	Ons d. 14. 03 10.15-14	Klinisk forelæsning	CONTEXT doctoral training program	CONTEXT ph.d. studerende	
	Tors d. 15.03 12.15-15	Klinisk forelæsning	Afrunding, opsamling og evaluering	Mette Elmose & Maj Hansen	

Moduluge 1 (uge 5)

Statistisk forelæsning: Tirsdag d. 30. januar kl. 9.15-12 i U23.

Indledning og multiple regression analyse v/ Maj Hansen

Ved denne forelæsning gives en introduktion til strukturen i de fire forelæsninger i statistisk dataanalyse på modulet. På denne forelæsning introduceres multiple regression analyse (MRA), samt hvordan den kan anvendes indenfor klinisk psykologi, og hvordan den udføres og fortolkes i SPSS. Der er fokus på den psykologiske forståelse og anvendelse af MRA og ikke de matematiske ligninger. Forelæsningen danner baggrund for de efterfølgende øvelsestimer med samme emne.

Anbefalet litteratur:

- Field (2013, særligt kap. 8).
- Pallant (2013, særligt kap. 13).
- Hansen & Elklit (2011; s.1-10 2013; s.25-44 2014; s.25-62).

Statistisk øvelsestime: Tirsdag d. 30. januar kl. 12.15-15/15.15-18 i U46

v/ Nina Beck Hansen

Her laves øvelser i SPSS i multiple regressionsanalyse, som den foregående forelæsning har introduceret. I øvelserne indgår også træning i de grundlæggende statistiske analyser og kommandoer, som lægger til grund for de mere avancerede analyser introduceret på dette modul. Studerende medbringer selv computer med SPSS installeret til dette formål.

Anbefalet litteratur:

- Field (2013, særligt kap. 8).
- Pallant (2013, særligt kap. 13).

Klinisk forelæsning: Onsdag d. 31. januar kl. 13.15-16 i U55

Introduktion til B07 v. Mette Elmose Andersen

Ved denne forelæsning introduceres B07 modulets struktur, og de overordnede temaer ved forelæsningsrækken gennemgås.

Aktuelle og historiske perspektiver af (ab)normalitetsbegrebet og forskellige ætiologiske teorier af psykiske lidelser introduceres kort. Herunder berører vi diagnosesystemerne og de forskellige forskningsmæssige strategier i forhold til forståelsen af psykisk lidelse. Endeligt beskrives eksamensformerne.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), kapitel 1-4.
- Kazdin (2014), kapitel 1;s. 1-21
- Arendt, M., Jonsson, H., & Hougaard E. (2013).; s. 10-15
- Brinkman (2015).; s. 37-57
- Morton & Frith (1995).; s. 357-390

Klinisk forelæsning: Torsdag d. 1. februar kl. 10.15-14 i U150

Epidemiology and clinical research v/ Áine Travers, Tracey McDonagh, & Dorte M. Christiansen.

Mental health problems are a major contributor to the global burden of disease. Epidemiology is the study of health and illness at a population level, with a view to developing interventions to ease this burden. This module will cover the core elements of epidemiological research, relating to study planning, design, analysis and reporting. In addition, there will be a special focus on the role of sex and gender in clinical psychology, including processes of mediation and moderation.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 4.
- Bangasser & Valentino (2014).;s. 303-19
- Christiansen (2017).;s. 497-511 (E-bog)
- Christiansen & Hansen (2015).; s. 1-10
- Lindamer et al. (2003).; s. 1407-1409
- Marmot et al. (1991).; s. 1387-1393
- Taylor et al. (1999).; s. 226-229

Moduluge 2 (uge 6)

Klinisk forelæsning: Mandag d. 5. februar kl. 9.15-13 i U48A

Tilknytnings- og adfærdsforstyrrelser v/ Kirstine Davidsen

Fokus ved denne forelæsning er tilknytnings- og adfærdsforstyrrelser, som de viser sig i en børnepsykiatrisk kontekst. Vi vil gennemgå symptombilledet, diagnostisk afgrænsning samt teoretisk og empirisk viden om årsag og udvikling, herunder særligt betydningen af det tidlige omsorgsmiljø.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 11.
- Hill & Maughan (2015).; s. 41-52(E-bog)
- Tamminen & Puura (2015).; s.79-92 (E-bog)
- Zeanah & Smyke (2015).; s. 795-805(E-bog)
- Scott (2015).; s. 913-930 (E-bog)
- DeKlyen & Greenberg (2016). ;
- van Nierop et al. (2015).; s. 639-666

Statistisk forelæsning: Tirsdag d. 6. februar kl. 9.15-12 i U23

Logistisk regression v/ Maj Hansen

Ved denne forelæsning introduceres logistisk regression (LR), samt hvordan denne kan anvendes indenfor klinisk psykologi og hvordan denne udføres og fortolkes i SPSS. Der er fokus på den psykologiske forståelse og anvendelse af LR og ikke de matematiske ligninger. Forelæsningen danner baggrund for de efterfølgende øvelsestimer med samme emne.

Anbefalet litteratur:

- Field (2013, særligt kap. 19).
- Pallant (2013, særligt kap. 14).
- Armour & Hansen (2015).; s. 476-486
- Leharot & Simpson (2014).; s. 392-403
- Spindler, Elkliit & Christiansen (2010).; s. 156-165

Statistisk øvelsestime: Tirsdag d. 6. februar kl. 12.15-14/14.15-16 i U26

v/ Nina Beck Hansen

Her laves øvelser i SPSS i logistisk regression, som den foregående forelæsning har introduceret. I øvelserne indgår også træning i multiple regression analyse og de grundlæggende statistiske analyser og kommandoer, som lægger til grund for de mere avancerede analyser introduceret på dette modul. Studerende medbringer selv computer med SPSS installeret til dette formål.

Anbefalet grundbog:

- Field (2013, særligt kap. 19).
- Pallant (2013, særligt kap. 14).

Klinisk forelæsning: Torsdag d. 8. februar kl. 9.15-13 i U48A

Autisme spektrum forstyrrelser v/ Mette Elmose Andersen

Gennem forelæsningen præsenteres autisme spektrum forstyrrelser (ASF) med fokus på hvordan ASF kommer til udtryk, historikken, den diagnostiske afgrænsning samt aktuelle teoretiske forståelser og empiri omkring årsag og udvikling.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 10.
- Elmose (2010).; s. 417-442
- Pellicano & Burr (2012).; s. 504-510
- Morton & Frith (1995).; s. 357-390

Moduluge 3 (uge 7)

Klinisk forelæsning: Mandag d. 12. februar kl. 12.15-15 i U150

Depression v. Barbara van Veen

This lecture provides an introduction to the affective disorders. This is a heterogenic group of mental disorders with frequent complications following comorbid disorders. According to WHO depression is the primary cause of “the burden of disease” in developed countries, which makes the understanding of the disorder as well as the optimization of the treatment urgent. The history, diagnostic criteria, epidemiology (prevalence, developmental course, prognosis etc.), risk and protective factors, theoretical understanding and models will be presented.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 8.
- deJonge, Wardenaar & Wichers (2015).; s. 312-314
- Kessler, Chiu, Demler, & Walther (2005).; s. 617-627
- Murphy, J. M., Laird, N. M., Monson, R. R., Sobol, A. M. & Leighton, A. H. (2000).; s. 209-215

Statistisk forelæsning: Tirsdag d. 13. februar kl. 10.15-12 i U20

One way analysis of variance v/Maj Hansen

Ved denne forelæsning introduceres one way analysis of variance (between groups & repeated measures), samt hvordan denne kan anvendes indenfor klinisk psykologi, og hvordan denne udføres og fortolkes i SPSS. Der er fokus på den psykologiske forståelse og anvendelse af analyserne og ikke de matematiske ligninger. Forelæsningen danner baggrund for de efterfølgende øvelsestimer med samme emne.

Anbefalet litteratur:

- Field (2013, særligt kap. 11 &14).
- Pallant (2013; særligt kap. 18).
- Andersen, Andersen & Andersen (2014).; s. 1-9
- Mellentin, Skøt, Teasdale, & Habekost (2013). ; s. 292-299
- Armour, Elklit, Lauterbach, & Elhai (2014).; s. 418-426

Klinisk forelæsning: Torsdag d. 15. februar kl. 12.15-16 i U150

ADHD – Hvad er det, og hvad er det ikke, og hvad gør vi ved det? v/ Christian Stewart-Ferrer

En introduktion til ADHD hos børn og voksne, mulige psykosociale og biologiske/genetiske årsagsforklaringer, udvikling af ADHD set i historisk perspektiv og relateret til samfundets udvikling. Der gives et overblik over historisk udvikling af lidelsen, ætiologi, diagnostiske kriterier, komorbiditet og fremtrædelse.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), kapitel 10,
- Damm, D. & Thomsen, P.H., (2012). kapitel 2 og 5.
- Polanczyk G., de Lima M.S., Horta B.L., Biederman J., Rohde L.A. (2007).; s. 942-948
- Lange, K.W., Reichl, S., Lange, K.M., Tucha, L. & Tucha, O. (2010); s. 241-255

Moduluge 4 (uge 8)

Statistisk øvelsestime: Mandag d. 19. februar kl. 12.15-14/14.15-16 i U26
v/ Nina Beck Hansen

Her laves øvelser i SPSS i one way analysis of variance, som den foregående forelæsning har introduceret. I øvelserne indgår også træning i multiple regression analyse, logistisk regression og de grundlæggende statistiske analyser og kommandoer, som lægger til grund for de mere avancerede analyser introduceret på dette modul. Studerende medbringer selv computer med SPSS installeret til dette formål.

Anbefalet litteratur:

- Field (2013, særligt kap. 11 & 14).
- Pallant (2013, særligt kap. 18).

Statistisk forelæsning: Tirsdag d. 20. februar kl. 13.15-14 i U43
Opsamling v/Maj Hansen

På denne forelæsning samles der op på de tre tidligere forelæsninger om statistisk dataanalyse, samt eksamens strukturen mm.

Anbefalet litteratur

- Field (2013) og Pallant (2013) efter tidligere anvisninger.

Statistisk øvelsestime: Tirsdag d. 20. februar kl. 14.15-16/16.15-18 i U26
v/ Nina Beck Hansen

Her laves øvelser i SPSS i alle de analyser, som de foregående forelæsninger har introduceret. Studerende medbringer selv computer med SPSS installeret til dette formål.

Anbefalet litteratur

- Field (2013) og Pallant (2013) efter tidligere anvisninger

Klinisk forelæsning: Onsdag d. 21. februar kl. 9.15-12 i U150
Schizophrenia and psychotic disorders v. Áine Travers & Tracey McDonagh

Schizophrenia is a serious and debilitating psychiatric disorder which is sometimes misunderstood as a disorder of ‘split personality’. This course will provide an outline of schizophrenia spectrum and related disorders, informed by current evidence, including causes and risk factors, symptoms, treatments and comorbidities. An outline of current debates around the definition and understanding of the disorder will also be provided.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 8.
- Jablensky et al. (2017); s. 1-9
- O'Reilly et al. (2015); s. 1-17
- van Rooijen et al. (2017); s. 75-83

Klinisk forelæsning: Torsdag d. 22. februar kl. 12.15-16 i U150
Spiseforstyrrelser v/ Mia Beck Lichtenstein

For lidt mad, for meget mad, overdreven motion, opkastninger, faste og en krop, der føles helt forkert... Det er omdrejningspunktet i de klassiske spiseforstyrrelser anoreksi, bulimi og binge eating disorder. Men hvornår fylder maden og kroppen for meget og ødelægger livskvaliteten? Med udgangspunkt i de diagnostiske systemer beskrives det sygelige forhold til mad og krop. Desuden introduceres bio-psyko-sociale forklaringsmodeller, der giver forskellige bud på spiseforstyrrelsernes årsager, udløsende faktorer og vedligeholdende forhold.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 12.
- Becker A. E, Burwell R. B., Gilman S. E., Herzog D. B., Hamburg P (2002).; s. 509-514
- Mabe, A.G., Forney, K.J. & Keel, P.K. (2014). ; s. 516-523
- Lichtenstein et al. (2014).; s. 410-416

Moduluge 5 (uge 9)

Klinisk forelæsning: Tirsdag d. 27. februar kl. 9.15-12 i U23

Misbrug og impulsforstyrrelser v/ Sengül Sari

I undervisningen belyses misbrugsdiagnoser, prævalens, epidemiologi samt ætiologien bag misbrug og afhængighed. Både stof- og alkoholmisbrug vil gennemgås, men der vil primært være fokus på Alcohol Use Disorders (AUD). Teorier om sundhedsadfærd vil bidrage til forståelsen af udvikling af misbrug.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 14.
- Bandura (2004).; s. 143-164
- Kushner (2014).; s. 50-58
- Nutt, King, & Phillips (2010).; s. 1558-1565

Klinisk forelæsning: Onsdag d. 28. februar kl. 10.15-15 i U150

Skrivedag v/Maj Hansen & Mette Elmose

Dagen har fokus på akademisk skrivning og består af en blanding af oplæg og konkrete øvelser inden for fagets emneområde med et eksamensforberedende sigte.

Klinisk forelæsning: Torsdag d. 1. marts kl. 12.15-16 i U150

Personlighedsforstyrrelser v/ Henriette Rønhof

Forelæsningen vil beskrive såvel de generelle som specifikke træk ved personlighedsforstyrrelser og gennemgå forskning omkring arv og miljøs betydning for ætiologien bag personlighedsforstyrrelserne. Flere teoretiske modeller til forståelse af personlighedsforstyrrelser vil blive præsenteret, herunder tilknytningsteoretiske og adfærdspsykologiske bidrag.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 9.
- Niedtfeldt, I., Schulze, L., Kirsch, P., Herpertz, S.C., Bohus, M. & Schmahl, C. (2010).; s. 383-391
- Bateman, A. & Fonagy, P. (2007), Kapitel 1 og 2.; s. 33-64

Moduluge 6 (uge 10)

Klinisk forelæsning: Tirsdag d. 6. marts kl. 14.15-17 i U1

Sexologiske lidelser v/Torben Bæk Klein

Udviklingen af den sexologiske behandling i Danmark og behandlingens organisering aktuelt. Sexologi, som en tværfaglig disciplin. Adskillelsen mellem forskellige sexologiske lidelser, diagnostik og differential-diagnostik. Særlige patientgrupper. Behandlingsmodeller og metoder. Medicinsk behandling og bivirkninger af medicin. Sexologiske hjælpemidler. Seksuel lyst og forskning i lyst.

Anbefalet litteratur:

- Møhl (2010).; s. 495-508
- Kristensen (2007).; s. 43-79
- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 13.
- Chivers, Seto & Blanchard (2007).; s. 1108-1121

Klinisk forelæsning: Onsdag d. 7. marts kl. 11.15-14 i U150

Anxiety disorders by Barbara van Veen

This lecture provides an introduction to Anxiety disorders. The history, diagnostic criteria, epidemiology, theoretical understanding and models will be presented.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 5.
- Kazdin (2014), s. kapitel 6; 148-183
- McManus, Sacadura & Clark (2008).; 147-161

Klinisk forelæsning: Torsdag d. 8. marts kl. 12.15-15 i U150

Gerontopsiatri v/ Mimi Yung Mehlsen

Forelæsningen omhandler gerontopsiatriiske emner som depression, paranoia og i særlig grad demens. Herunder forekomst, symptomer og udredning af Alzheimers demens og andre typer af demenssygdomme. Der vises videoklip med eksempler på demenslidelser og refleks over hvilke kliniske karakteristika, der præsenteres.

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 10.
- Larsen, L. (2007), s. 209-264.
- <http://www.videnscenterfordemens.dk/viden-om-demens>

Moduluge 7 (uge 11)

Klinisk forelæsning: Tirsdag d. 13. marts kl. 10.15-13 i U48A

PTSD og traumarelaterede tilstande v/ Maj Hansen

Den forelæsning giver en introduktion til PTSD og traumarelaterede tilstande. Forelæsningen fokuserer på at besvare følgende spørgsmål: Hvad er akut stress forstyrrelse (ASD) og posttraumatisk stress forstyrrelse (PTSD), og hvordan har disse udviklet sig over tid? Hvor mange udvikler ASD og PTSD efter traumatiske oplevelser? Hvorfor reagerer mennesker forskelligt på traumatiske oplevelser? Hvad er teorien bag udvikling af PTSD?

Anbefalet litteratur:

- Nolen-Hoeksema (2016), Kapitel 5 (side 110-118).
- Bryant (2011).; s. 233-239
- Gillihan, Cahill, & Foa (2014).; s. 166-184
- Hansen, Hyland, Armour, Shevlin, & Elklit (2015).; s. 1-12
- Norris & Slone (2014).; s. 100-120
- Vogt, King & King (2014).; s. 146-165

Klinisk forelæsning: Onsdag d. 14. marts kl. 10.15-14 i U150

CONTEXT v. Aine Travers, Tracey McDonagh, Natalie Flanagan & Trina Tamrakar

This lecture gives a specific introduction to research methods within clinical psychology by exemplifying four different research projects within The COllaborative Network for Training and EXcellence in psychoTraumatology (CONTEXT) (<http://www.psychotraumanetwork.com>). The goal of CONTEXT is to conduct high quality, innovative research, build capacity and expertise, and foster innovative practice in the area of global psychotraumatology. CONTEXT is an international, interdisciplinary collaboration between nine European partner organisations spanning the academic, non-governmental, voluntary, and public sectors. CONTEXT has three interconnected research programmes, each concerning a priority population in Europe: EU-based asylum seekers and refugees; Emergency-service personnel and humanitarian firstresponders; and Survivors and perpetrators of childhood- and gender-based violence

Anbefalet litteratur:

Vallières et al. (2016).; e87-e88

Klinisk forelæsning: Torsdag d. 15. marts kl. 12.15-15 i U150

Afrunding, eksamen og evaluering v/Mette Elmose Andersen & Maj Hansen

6. Prøven

Begge eksaminer på modulet afholdes i uge 12, 2018.

Prøveform:

Der gennemføres to skriftlige prøver. Skriftlig delprøve 1 (svarende til 1/3 del af samlet karakter) og skriftlig delprøve 2 (svarende til 2/3 del af samlet karakter). Begge prøver skal hver for sig bestås med mindste karakteren 02.

Karakter for prøve beregnes som et vægtet gennemsnit af de to karakterer, givet i de to prøver.

Skriftlig delprøve 1 (5 ECTS): 19. marts kl. 10-12

Skriftlig statistisk dataanalyseopgave med hjælpemidler. Varighed: 2 timer. Bedømmelse: 7-trinsskala, intern prøve.

Skriftlig delprøve 2 (10 ECTS): 19. marts kl. 15.00 -23. marts kl. 15.00

Skriftlig eksamen. Varighed: 96 timer. Bedømmelse: 7-trinsskala, ekstern prøve.

FØR PRØVEN

Du skal medbringe studiekort til prøven.

Mobiltelefoner og andet elektronisk udstyr skal slukkes og afleveres til vagterne inden prøven.

Du skal møde op udenfor lokalet minimum 15 min. før start med mindre andet er angivet.

BEDØMMELSE

Fra 1. september 2007 bedømmes prøve efter 7-trinsskalaen:

Uddrag af karakterbekendtgørelsen kan ses her:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=29307>

7. Omprøve

Omprøver forventes afholdt i anden halvdel af juni 2018.

Eksamensform ved omprøven er den samme som ved eksamen.

8. Litteratur

OBS: Vær opmærksom på reglerne om ophavsret. De findes på Blackboard under Generel Info, Psykologi SDU → Information til alle: https://e-learn.sdu.dk/bbcswebdav/pid-4317726-dt-content-rid-6104988_3/orgs/faglig_vejleder_Psykologi/Ophavsret-A4-DANSK_002.pdf

Anbefaede grundbøger:

Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. 4ed. London: Sage (kap 8, 11, 14, 19; 199 sider).

Nolen-Hoeksema, S. (2016). *Abnormal Psychology*. 7th ed. New York, McGraw-Hill Education (kap 1-16: sider 474).

<http://studenterboghandel.dk/?booklist=3&id=345>

Anbefalet litteratur: (placeres på semesterlånsbøgerne på SDUB. Bøger markeret med * samt artikler kan tilgås elektronisk gennem bibliotekets katalog. Artikler, som ikke er tilgængelige online vil være at finde på semesterlånsbøgerne i mappen Maj Hansen).

Andersen, T. E., Andersen, L-A. C., & Andersen, P.G. (2014). Chronic pain patients with possible co-morbid posttraumatic stress disorder admitted to multidisciplinary pain rehabilitation - a 1-year cohort study. *European Journal of Psychotraumatology*, 5. (pp.1-9; 9 sider)

Arendt, M., Jonsson, H., & Hougaard E. (2013) Diagnoseliste: DSM-5, *Psykolog Nyt* (15). S 10-15. (5 sider) Tilgængelig på <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/18089.pdf>

Armour, C., Elklyt, A., Lauterbach, D. & Elhai, J. D. (2014). The DSM-5 dissociative-PTSD subtype: Can levels of depression, anxiety, hostility, and sleeping difficulties differentiate between dissociative-PTSD and PTSD in rape and sexual assault victims? *Journal of Anxiety Disorders*, 28, 418–426. (8 sider)

Armour, C., & Hansen, M. (2015). Assessing DSM-5 latent subtypes of Acute Stress Disorder, Dissociative or Intrusive? *Psychiatry Research*. 476-486. (10 sider)

Bandura, A. (2004). Health Promotion by Social Cognitive Means, *Health Education & Behavior*, 31, 143-164. (21 sider)

Bangasser, D. A. & Valentino, R. J. (2014). Sex differences in stress-related psychiatric disorders: Neurobiological perspectives. *Frontiers in Neuroendocrinology*, 35, 303–319. doi:10.1016/j.yfrne.2014.03.008 (16 sider)

Bateman, A. & Fonagy, P. (2007) Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse - en praktisk guide. Akademisk Forlag. (Kap. 1 og 2, pp. 33-64; 31 sider)
Becker A. E, Burwell R. B., Gilman S. E., Herzog D. B., Hamburg P (2002). Eating behaviours and attitudes following prolonged exposure to television among ethnic Fijian adolescent girls. *BRITISH JOURNAL OF PSYCHIATRY*, 180, 509-514. (5 sider)

Brinkman, S. (2015). Diagnoser som epistemiske objekter, Kapitel 2 i Brinkman, S. & Petersen, A. *Diagnoser*. Klim, p. 37-57 (20 sider).

Bryant, R. (2011). Acute stress disorder as a predictor of posttraumatic stress disorder: a systematic review. *Journal of Clinical Psychiatry*, 72, 233-239. (6 sider)

Chivers, M. L., Seto, M. C. & Blanchard, R. (2007). Gender and sexual orientation differences in sexual response to sexual activities versus gender of actors in sexual films. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(6), p. 1108-1121. (13 sider)

*Christiansen, D. M. (2017). Sex and gender differences in trauma victims presenting for treatment. In Legato, M. J. (Ed.), *Principles of Gender-Specific Medicine, 3rd Edition*: Gender in the genomic era (pp. 497-511). Academic Press (Elsevier). doi:10.1016/B978-0-12-803506-1.00043-7 (14 sider) (E-bog)

Christiansen, D. M., Hansen, M. (2015). Accounting for sex differences in PTSD: A multi-variable mediation model. *European Journal of Psychotraumatology*, 6, 26068. doi:10.3402/ejpt.v6.26068 (10 sider).

Damm, D. & Thomsen, P.H., (2012). Børneliv i kaos. 2. udgave: Kbh: Hans Reitzels Forlag (kap. 2 og 5; 40 sider)

de Jonge, P., K.J. Wardenaar, and M. Wichers (2015). What kind of thing is depression? *Epidemiol Psychiatr Sci*, 24(4), p. 312-4. (3 sider)

DeKlyen & Greenberg (2016). Attachment and Psychopathology in Childhood. In: Cassidy and Shaver (eds.) *Handbook of Attachment – Theory, Research and Clinical Applications*. 3rd ed.. Guilford Press; New York. Ch. 28, pp. 639-666. (27 sider).

Elmose, M. (2010). Autismspektrumforstyrrelse i et udviklingsperspektiv. *Psyke & Logos*, 31, pp. 417-442. (25 sider)

Gillihan, S. J., Cahill, S. P., & Foa, E. (2014). *Psychological theories of PTSD*. In Friedman, M.J., Keane, T. M., and Resick, P. (eds). *Handbook pf PTSD*. Pp. 166-184. (18 sider)

Hansen, M., & Elkliit, A. (2011). Predictors of acute stress disorder in response to bank robbery. *European Journal of Psychotraumatology*, 2. (pp. 1-10). (10 sider)

Hansen, M., & Elkliit, A. (2013). Does acute stress disorder predict posttraumatic stress disorder following bank robbery? *Journal of Interpersonal Violence*, 28, 25-44. (19 sider)

Hansen, M., & Elklit, A. (2014). Who develops posttraumatic stress symptoms following bank robbery? In *Banking: Performance, Challenges and Prospects for Development* (2014), Hauppauge New York: Nova Science Publishers Inc. pp. 25-62.

Hansen, M., Hyland, P., Armour, A., Shevlin, S., & Elklit, A. (2015). Less is more? Assessing the validity of the ICD-11 model of PTSD across multiple trauma samples. *European Journal of Psychotraumatology*, 6. (11 sider)

*Hill & Maughan (2015). Conceptual issues and empirical challenges in the disruptive behavior disorders. In Thapar, A., Pine, D. S., Leckman, J. F., Scott, S., Snowling, M. J. & Taylor, E. A. (Eds). Rutter's Child and adolescent Psychiatry, 6th Edition. Wiley. pp. 41-52. (11 sider) E-bog

Jablensky, A., Lyall, A., McIntosh, A., Pereira, A., Preda, A., Roos, A., ... & Crespo-Facorro, B. (2017). Widespread white matter microstructural differences in schizophrenia across 4322 individuals: results from the ENIGMA Schizophrenia DTI Working Group. *Molecular Psychiatry*, 00, 1-9.(9 sider).

Kazdin, A.E. (2014). Research design in clinical psychology: fourth edition. Boston USA: Allyn & Bacon. (kap. 1, 21 sider, Kap 6, 36 sider). pp. 1-21. 148-183. (35 sider)

Kessler, R. C., Chiu, W. T., Demler, O. & Walthers, E. E. (2005). Prevalence, Severity, and Comorbidity of 12-Month DSM-IV Disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Archives of General Psychiatry*, 62, 617-27.

Kristensen, E. (2007). Sex og Psyke; Kbh: Psykiatrafondens Forlag kap 7-11 (side 43-79).(36 sider)

Kushner, M.G. (2014). Seventy-five years of comorbidity research. *Journal of studies on alcohol and drugs, supplement 17*, s. 50-58. (8 sider)

Lange, K.W., Reichl, S., Lange, K.M., Tucha, L. & Tucha, O. The history of attention deficit hyperactivity disorder. *Attention Deficit and Hyperactivity Disorders*. 2010;2(4):241-255. doi:10.1007/s12402-010-0045-8. (14 sider)

Larsen, L. (2007). *Gerontopsykologi: Det aldrende menneskes psykologi*. Aarhus Universitetsforlag. s. 209-266.(57 sider)

Lehavot, K. & Simpson, T.L. (2014). Trauma, Posttraumatic Stress Disorder, and Depression Among Sexual Minority and Heterosexual Women Veterans. *Journal of Counseling Psychology In the public domain*, 61, 392–403. (11 sider)

Lichtenstein MB, Christiansen E, Elklit A, Bilenberg N, Støving RK (2014). Exercise addiction: a study of eating disorder symptoms, quality of life, personality traits and attachment styles. *Psychiatry Research*, 215, 410-6. (6 sider)

Lindamer, L. A., Bailey, A., Hawthorne, W., Folsom, D. P., Gilmer, T. P., Garcia, P., Hough, R. L., & Jeste, D. V. (2003). Gender differences in characteristics and service use of public mental health patients with schizophrenia. *Psychiatric Services*, 54 (10), 1407-1409. (3 sider).

Mabe, A.G., Forney, K.J. & Keel, P.K. (2014). Do you "like" my photo? Facebook use maintains eating disorder risk. *International Journal of Eating Disorders*, 47(5):516-23.(7 sider)

Marmot, M. G., Stansfeld, S., Patel, C., North, F., Head, J., White, I., ... & Smith, G. D. (1991). Health inequalities among British civil servants: the Whitehall II study. *The Lancet*, 337(8754), 1387-1393 (6 sider)

McManus F., Sacadura, C., & Clark, D.M. (2008). Why social anxiety persists: An experimental investigation of the role of safety behaviours as a maintaining factor. *Journal of behavior therapy and experimental psychiatry*, 29, 147-161. (14 sider)

Mellentin, A.I., Skøt, I., Teasdale, T.W., & Habekost, T. (2013). Conscious knowledge influences decision-making differently in substance abusers with and without co-morbid antisocial personality disorder. *Scandinavian Journal of Psychology*, 54, 292-299. (7 sider)

Morton, J., & Frith, U. (1995). Causal modeling: A structural approach to developmental psychopathology. In D. Cicchetti & D. J. Cohen (Eds.), *Developmental psychopathology, volume 1, theory and methods* (pp. 357–390). New York: Wiley. (33 sider).

Murphy, J. M., Laird, N. M., Monson, R. R., Sobol, A. M. & Leighton, A. H. (2000). A 40-year perspective on the prevalence of depression: The Stirling County Study. *Archives of General Psychiatry*, 57, 209-215. (6 sider)

Møhl, B. (2010). Seksuelle forstyrrelser. In Simonsen, E. & Møhl, B. (Eds.). Grundbog i Psykiatri. Hans Reitzels Forlag. pp. 495-508. (13 sider)

Niedtfeldt, I., Schulze, L., Kirsch, P., Herpertz, S.C., Bohus, M. & Schmahl, C. (2010). Affect Regulation and Pain in Borderline Personality Disorders: A Possible Link to the Understanding of Self-Injury. *Biological Psychiatry*, vol. 68, issue 4, pp. 383-391. (8 sider)

van Nierop et al. (2015). Childhood trauma is associated with a specific admixture of affective, anxiety, and psychosis symptoms cutting across traditional diagnostic boundaries. *Psychological Medicine*. 45:1277-1288. (11 sider)

Norris, F. & Sloane, L. B. (2014). *Epidemiology of trauma and PTSD*. In Friedman, M.J., Keane, T.M., and Resick, P. (eds). Handbook pf PTSD. Pp. 100-120. (20 sider)

Nutt, D.J, King, L.A, Philips, L.D. (2010). Drug harms in the UK: a multicriteria decision analysis. *Lancet*, 375: 1558-1565. (7 sider)

O'Reilly, K., Donohoe, G., Coyle, C., O'Sullivan, D., Rowe, A., Losty, M., ... & Brennan, L. (2015). Prospective cohort study of the relationship between neuro-cognition, social cognition and violence in forensic patients with schizophrenia and schizoaffective disorder. *BMC Psychiatry*, 15(1), 155, 17 sider)

Pallant, J. (2013) *SPSS survival manual*. Maidenhead, UK: Open University Press (kap 13, 14, 18; 48 sider)

Pellicano, E. & Burr, D. (2012) When the world becomes too real: A Bayesian Explanation of autistic perception. Trends in Cognitive Sciences. Vol 16 (10). pp. 504-510. (6 sider)

Polanczyk G., de Lima M.S., Horta B.L., Biederman J., Rohde L.A. (2007). The Worldwide Prevalence of ADHD: A Systematic Review and Metaregression Analysis; The American Journal of Psychiatry, vol 164 (6). pp. 942-948. (6 sider)

van Rooijen, G., Isvoranu, A. M., Meijer, C. J., van Borkulo, C. D., Ruhé, H. G., & de Haan, L. (2017). A symptom network structure of the psychosis spectrum. *Schizophrenia Research* 189, 75-83. (8 sider)

*Scott, S. (2015). Oppositional and conduct disorders. In Thapar, A., Pine, D. S., Leckman, J. F., Scott, S., Snowling, M. J. & Taylor, E. A. (Eds). *Rutter's Child and adolescent Psychiatry*, 6th Edition. Wiley. pp 913-930. (17 sider) E-bog

Spindler, H., Elkliit, A., & Christiansen, D. (2010). Risk Factors for Posttraumatic Stress Disorder Following an Industrial Disaster in a Residential Area: A Note on the Origin of Observed Gender Differences. *Gender Medicine*, 7, 156-165. (9 sider)

*Tammelin & Puura (2015). Infant/early years mental health. In Thapar, A., Pine, D. S., Leckman, J. F., Scott, S., Snowling, M. J. & Taylor, E. A. (Eds). *Rutter's Child and adolescent Psychiatry*, 6th Edition. Wiley. pp. 79-92. (13 sider) E-bog

Taylor, B., Miller, E., Farrington, C., Petropoulos, M. C., Favot-Mayaud, I., Li, J., & Waight, P. A. (1999). Autism and measles, mumps, and rubella vaccine: no epidemiological evidence for a causal association. *The Lancet*, 353(9169), 2026-2029 (4 sider)

Vallières, F., Ceannt, R., Hyland, P., Bramsen, R., Hansen, M., & Murphy, J. (2016). The need to contextualise psychotraumatology research. *The Lancet Global Health*, 4(2), e87-e88. (2 sider)

Vogt, D.S., King, D. W., & King, L. A. (2014). *Risk pathways for PTSD*. In Friedman, M.J., Keane, T. M., and Resick, P. (eds). *Handbook pf PTSD*. Pp. 146-165. (19 sider)

*Zeanah, C. H. & Smyke, A. T. (2015). Disorders of attachment and social engagement related deprivation. In Thapar, A., Pine, D. S., Leckman, J. F., Scott, S., Snowling, M. J. & Taylor, E. A. (Eds). *Rutter's Child and adolescent Psychiatry*, 6th Edition. Wiley. pp 795-805. (10 sider) E-bog

<http://www.videnscenterfordemens.dk/viden-om-demens>

Antal sider i alt af anbefalet litteratur: 1518

9. Evaluering af modulet

Alle moduler ved bacheloruddannelsen bliver løbende evaluert. Evalueringen er anonym og ikke obligatorisk, men vi beder alle studerende om at deltage i dette arbejde. Formålet med evalueringen er at forbedre uddannelsens kvalitet og uddannelsen vil løbende blive justeret på baggrund af evalueringer blandt andet.

Appendiks 1 særlige oplysninger om bogkøb

Indkøb af lærebøger og supplerende faglig litteratur kan ske i:

Studenterboghandelen
Campusvej 55
Campustorvet (ved hovedindgangen)
5230 Odense M

Tlf.: 6550 1700

Fax: 6550 1701

E-mail: studenter@boghandel.sdu.dk

Hjemmeside: <http://www.boghandel.sdu.dk>

Åbningstider: Mandag - torsdag kl. 9.30 - 17.15

Fredag kl. 9.30 - 15.00